

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacræ Regiæ Majestatis
Borussicæ Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicæ, Ordinis Nigræ Aquilæ Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiæ, 1766

LIB. I. TIT. VII. De Adopt. Et Emanc.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9044

ADOPT. ET EMANC.

Qv. I. *An Spadones adoptare possint?*

Quinam sint Spadones & quomodo differant a castratis, aliisque, *Laut. p. mirum est quantum disceptetur. Vid. Zach. Quæst. M. L. L. 2. t. 17. verb. Spadones. 3. q. 7. p. m. 241. Et p. 284. sq.*

SPADO generaliter definitur omnis ille qui generare non potest. *L. 2. §. 1. de Adopt. & vox illa generalis esse dicitur in L. 128. V. S. indeque etiam continet castratos, L. 39. Jur. dot. (ubi Spado dividitur in eum qui castratus est vel non, Add. L. 6. §. 2. de Jur. Patron.)* Item thlibias i. e. contritos, & thlafias i. e. exfectos. *d. l. 128. Specialiter SPADO est qui natura generare non potest, d. l. 128. tam hi qui natura Spadones sunt. L. 40. §. f. Adopt. Sive id fiat propter frigiditatem aliudque vitium naturæ, L. 6. §. 2. Ædil. ed. Sive quod deficiat pars membri genitalis, ut in L. 7. Eod. Et hoc sensu opponitur CASTRATIS, qui factio hominum tales facti sunt, & Ennuchi quoque vocantur. Nov. Leon. 26. nam ipsa vox, castrare, factum hominis designat: opponuntur autem Spadonibus in L. 14. §. 1. Manum. Vind. §. 9. de Adopt. maxime in L. 39. Jur. dot. ibi: an castratus sit, annon.*

His ita præmissis, dicimus, spadonem regulariter posse adoptare, omnesque quorum perpetuum est generandi impedimentum: Idque ita traditur in *L. 2. §. 1. de Adopt. §. 9. Inst. eod. L. 40. §. 2. eod. L. 14. in f. Man. Vind. L. 39. Jur. dot.* Adoptio enim beneficium juris est, regulariter in eorum favorem concessum, qui natura generare nequeunt; non eorum qui possunt, *Nov. Leon. 26.* Hi enim ut liberis operam dent, rei publicæ interest, nec spem legitimorum liberorum, quam obsequio sibi parare student, facile adoptione imminuere debent. *L. 17. §. 3. de Adopt. Unde quamdiu vel spes est procreandæ prolis, non debet admitti adoptio per L. 15. §. 2. ff. Eod. Qua ratione nec minori 60. annis id permittitur, nisi causa cognita, d. l. 15. §. pen. Ut adeo inverso jure Laut. p. 17. id de majore 60. annis asserat, quod in d. §. 2. de minore traditur. Major enim potest adoptare, quia in eo fere deficit spes prolis. Ab eadem causa quoque est, quod plures adoptari non possint, nisi ex justa causa. d. l. 15. §. f. quia orbitatis ratio jam deficit uno adoptato.*

COCCEJI JUR. CONTR. P. I.

N

Fallit

Fallit autem hæc regula (1) quoties iusta est aliis quoque hujus beneficii concedendi causa: Uti si forte non facilis est spes liberorum, & difficilis facultas generandi, de qua specie exceptionis est *L. 6. pr. ff. de Lib. & posth.* ibi: *qui generare facile non potest &c. adoptare potest.* Idque accidere potest, vel propter morbum & valetudinem. *d. l. 15. §. 2.* ibi: *Quia magis procreationi liberorum studere debeat: nisi forte morbus aut valetudo in causa sit, aut alia iusta causa adrogandi:* Vel si alia iusta causa est, ut propter coniunctionem sanguinis &c. *d. l. 5. §. p. in fin.*

Fallit quoque (2) in castratis, scil. illis qui scelere & facto suo generandi facultate privati sunt, quia delictis & criminibus beneficia juris non dantur, & huc pertinent §. 9. *de Adopt. L. 39. Jur. dot. L. 14. §. 1. Man. Vind.* Ex qua ratione etiam reliqua juris beneficia, quæ spadonibus dantur, denegantur castratis, uti dotem dare, & matrimonium contrahere, *L. 39. §. 1. de Jur. dot.* Vel matrimonii causa manumittere, *d. l. 14.* Vel posthumum hæredem scribere *l. 6. in f. pr. & §. 1. ff. de Lib. & posth.* Nam & matrimonium in spadonibus pro beneficio reputatur, adeoque castratis non competit. Nec posthumum hæredem scribere potuit, si iusta eius uxor esse non potuit. §. 28. *Inst. de legat.*

Si vero nulla ipsius castrati culpa, sed forte vi hostili vel in infantia ipse castratus fuerit, (Vid. *L. 4. §. 4. ff. ad L. Corn. Sic.*) durum sane esset, eum privari beneficiis juris nulla sua culpa, sed aliorum scelere; inprimis cum in ipsum redundaverit maxime sceleris hujus calamitas. Ratio utique juris hic eadem est quæ in spadonibus, & Leo Imperator in *Nov. 26.* eos expresse conjungit. An autem olim hi castrati adoptare non potuerint, quod Leo veteri jurisprudentiæ imputat, disquirere supervacuum est, cum eis faveat saltem juris illius ratio, quæ hoc casu quoque militat.

OBJ. *L. 16. ff. h. ibi: Adoptio in his personis locum habet, in quibus etiam natura potest habere.* Unde sequi videtur nec spadones, qui natura generare non possunt, nec castratos, adoptare posse.

RESP. Per naturam, hic & proprie intelligitur natura communis seu generis, sive quod commune hominum est: Ita, naturæ communi hominum convenit, pupillum generare non posse, nec eandem bis generari, *L. 37. §. 1. h. t.* item, quod minor majorem gignere nequeat; (hinc ridet Senatus Rom. Antoninum, qui cum esset 14. annorum, adoptavit Alexandrum jam 12 annorum. *Herod. L. 5. in Pseud. Ant.*) quod exemplum cum præcederet in *d. l. 15. id fin.*

fin. ei hæc ratio subjungitur in *d. l. 16. Adoptio in his personis &c.* Quando ergo pubes vel major ideo non potest generare, quia spado est &c. tunc non est natura, sed naturæ vitium, adeoque ad eum verba *d. l. 16. in quibus etiam natura &c.* non pertinent. Natura enim communis est norma rerum, & quicquid ab ea deficit, vitium est. *L. 1. §. 7. ibi: contra naturam &c. ff. de Edil. ed.* unde animal vitiosum dicitur quod contra naturam generis læsit, *L. 1. §. 7. 10. si quadr. paup.* uti si bos est cornupeta, vel equus calcitrosus: ea enim mansuetæ naturæ communis vitia sunt, etsi hujus bovis vel equi natura singularis ea dici possit; quæ a vitio est.

Lex igitur adoptionis imitatur naturam. *§. 4. Inst. de Adopt. d. L. 16.* sed communem illam generis, & integram, (vi cujus nemo generare potest nisi sit pubes, vel major adoptato &c.) non corruptam singulorum seu vitia naturæ, quale est defectus generandi in spadone.

Quam varie hic Dd. dissentiant & quam parum sibi consent, Vide apud *Struv. Ex. 3. §. 63. ibique Muller. Giph. ad Inst. Disp. 1. 77. 19. Brunn. Parat. W. q. 6. h. t. Dn. Hopp. §. 9. Inst. h. t.* Si in foro talis casus eveniret, secundum illam apertam juris rationem pronunciandum putarem. *Schultz. ad tit. de Adopt. §. 1. §. 9. lit. 6. Giseb. Justin. Harm. d. §. 9. n. 225.*

Qv. II. *An hodie ad arrogationem necessaria sit autoritas Principis?*

De Jure Civili id dubium erat, *L. 2. ff. L. 6. C. & §. 1. Inst. de Adopt. Laut. p. 17. verb. qua Principis.* Ratio juris hæc fuit, quia per arrogationem ille qui civis erat jam definit esse civis, & alienæ potestati subiicitur, quod sine Principis autoritate fieri non debet.

Hodie quoque id ita obtinere tradit *Dn. Stryk. U. M. h. §. 6. Phil. Uf. Pr. Inst. L. 1. Ecl. 73. n. 14.* (Etsi Dissent. Dd. *ibid.* & *Schilt. Ex. ad π. 2. th. 16.*) atque ita in facultate Viadrina arrogatio sine Principis confirmatione perfecta pro nulla declarata fuit an. 1701. d. 28. Febr.

Id Jus autem arrogationes confirmandi statibus Imperii competere certum est. *Vid. Dn. Par. J. Publ. c. 23. §. 9. Dn. Stryk. d. l.* Sed tantum ratione civium sui territorii. *d. §. 9.* Si vero Imperator arrogationem confirmat valet ea in toto Imperio. *Dn. Par. d. l.* Idem quoque verum est, si Comites Palatini, quibus hæc facultas in specie ab Imperatoribus concessa est, confirment. *Stryk. d. l. §. 3. & 6. Phil. d. l. n. 5.* Collegium autem nobilium immediatorum confirmare

nequit, quia Status Imperii non est, neque superioritate territoriali gaudet, quin ne quidem ordinariam jurisdictionem habet, sed tantum ex compactis & compromissis. *Vid. Ritter: Ordn. vom 6. Nov. 1651. art. 12. 28. uti itidem responsum est dict. An. 1701. Mens. Febr.*

Qv. III. *An plebejus a nobili adoptatus fiat nobilis?*

Laut. p. 15. verb. dignitatem. **A**FF. de Jure civili: (1) Ita enim a decurione adoptatus fiebat filius decurionis, ejusque privilegia consequabatur. *L. 4. C. decur. & sic a senatore adoptatus senatoris filius efficitur. L. 6. §. 1. & 10. de Senat. L. 35. ff. de Adopt. Conf. L. 14. ff. Eod. ibi: & patria dignitas quaesita per adoptionem &c.* (2) quia adoptivi jus imaginum habuerunt, quod non nisi nobilibus apud Romanos competeat. *Huber. ff. h. t. §. 2.*

OBJ. (1) Quod nobilitas natalium jure aestimetur, *L. 3. C. de Comm. & Merc. natales vero per adoptionem non acquiruntur, L. 23. ff. h. t.*

RESP. (1) non solum natalibus tribui nobilitatem, sed & multo magis eam sequi ex concessione summæ potestatis, nam ita nobiles noviter creati sunt nobiles, etsi natalibus destituantur. *d. l. 3.* (2) Adoptio quoque natalibus comparatur, est enim civilis generatio, quin jura consanguinitatis tribuit, *L. 1. §. f. ff. de suis & leg. §. 2. Inst. Legit. Agn. Succ. L. 44. de Adopt.*

OBJ. (2) Quod jura publica, ut dignitates &c. pactis privatorum tribui non possint, nec jus nobilitandi, quod inter regalia & jura majestatis recensetur, privato tribui debeat.

RESP. Nobilitas illa non tribuitur facto privati, sed autoritate publica legis, quæ jus adoptandi in familiam, cui cohæret nobilitas, patrifamilias concessit: Pater ergo eum saltem adoptat in filium; quo facto, potestate legis ille familiam, & quæ eam sequuntur jura, nanciscitur.

Hæc quoque est communis Dd. opinio: *Struv. Ex. 3. th. 65. Setf. D. 5. corol. 4. Bach. ad Tr. Disp. 2. p. 76. Tiraq. de Nobil. c. 15. §. 5. & 6. Huber. ff. h. t. n. 2.* Et plurimis rationibus eam defendit *Hunn. var. resol. L. 1. tr. 3. q. 33.*

DISSENT. *Hoen. Disp. ad Inst. 2. th. 21.*

An

An vero hodieque adoptivi nobiles fiant, dubio non caret; Negant id *Dn. Stryk. U. M. h. §. 8. Tirag. d. n. 6. Struv. d. th. 65. ibique Muller. Wissenb. ff. h. n. 35. Brun. parat. W. h. t. q. 33. Hopp. ad §. 8. Inst. h. t. Et Dd. Communiter.* Quæ praxis licet vera sit, neutiqum tamen probatur ea ratione, quasi jus hoc regale sit, quod privatis non competit. *Struv. d. l.* Ea enim modo jam enervata fuit. Propior videtur esse ratio *Dn. Thomasi in Schol. ad Hub. d. l. quia in concessione nobilitatis Imperator eam restringere solet ad liberos per sanguinem descendentes. Add. Dn. Thomasi ad Strauch. Ex. IV. 18. p. 38.* Hoc tamen negari nequit, aliquid splendoris accedere filiis a nobile adoptatis. Vid. *Setf. d. l. Tirag. d. l. Chaffan. Glor. Mund. p. 8. Conf. 23.*

NOT. E contrario si nobilis a plebejo adoptatur, non amittitur nobilitas, per *text. express. in L. 35. h. t.* Sed ea adoptione accedunt ei jura plebejorum: Qua de causa Clodius se plebejo adoptandum præbuit, ut Tribunus plebis fieri posset. *Suet. in Tib. t. 2. Conf. Cir. pro dom. apud Tirag. d. l. n. 5.* Quo argumento liquet, quam plene adoptio omnia jura, etiam publica, quæ familiam sequuntur, tribuat. *Add. L. 6. §. 1. h. t.*

OBST. *Arg. L. 1. C. de dign. L. 13. C. eod. ibique God. ubi fœmina nobilis, nubens plebejo, fit plebeja.*

RESP. Aliud est in matrimonio, aliud in adoptione: Per matrimonium fœmina, quæ per se nullam dignitatem habet, illam necessario accipit a marito, indeque ejus conditionem sequitur. *Dn. Par. Diss. L. Morg. S. 3. §. 2. sq.* Sed adoptione accedit filius ad familiam, aſt non eo animo, ut dignitas ejus minuat. *d. l. 35.*

Qu. IV. *An adoptati ab ascendente tranſeant in hujus potestatem cum liberis suis?*

Equidem affirmat id *Laut. h.* Sed verum id saltem est de patribus *Laut. p. 18. verb. p l e n e tranſeunt* familias arrogatis, hi enim tranſeunt cum tota sua familia in potestatem arrogatoris, de quo casu expresse loquitur §. 11. *Inst. h. L. 2. §. 2. h. L. 15. pr. L. 40. pr. Eod.* Non vero de filiis familias adoptatis; si enim hi liberos habent, non sequuntur adoptatum, sed manent in avi naturalis potestate, per *text. express. in d. l. 40. pr. ibi: Quod non similiter in adoptione contingit: nam nepotes ex eo in avi naturalis manent potestate.*

Qv. V. *An impubes, si emancipatur vel exheredatur, præter sua bona etiam quartam ejus, quod ei ab intestato debetur, ex bonis arrogatoris acquirat?*

Laut. p. 18. verb. Vid. omnino. **R**ESP. Si impubes arrogatus emancipatur, tunc distinguitur in §. 3. *Inst. Adopt.* an ex *justa* causa sit emancipatus, an ex *injusta*: *Priori* casu emancipatus sua tantum bona recipit, *d. §. 3.* nec pater acquirit semissem Ususfructus, *L. f. Si quid in fraud. cred. Posteriori* casu & sua bona recipit, & ex arrogatoris bonis quartam ejus quod ab intestato debetur. *d. §. 3.*

Sed an hæc distinctio etiam pertinet ad impuberem *exheredatum*?

NEGATVR: per *d. §. 3.* ubi non modo indistincte dicitur, *si decedens pater eum exheredaverit, jubetur quartam partem ei bonorum suorum relinquere*; Sed & in hoc ipso expresse exheredatus impubes ab emancipato discernitur, quod emancipato ex injusta causa demum non competat quarta, *d. §. 3. verb. Si decedens pater eum exheredaverit, vel vivus NB. sine justa causa emancipaverit.* Tum per *L. 8. §. 15. ff. de Inoff. test.* unde inevitabili argumento inferitur, exheredatum etiam ex justa causa consequi quartam: Dicitur enim de impubere exheredato; *Et, si non obtinuerit in querela, quartam ei quasi res alienum concedendam.* Qui autem non obtinuit in querela, ex justa causa exheredatus fuit.

Ratio differentie est, quod *exhereditatio* notam inurat, *N. 115. c. 5.* Leges ergo hujusmodi impuberem, (qui sibi ipsi in arrogatione prospicere non potuit, & cui per affectum naturalem parentis adoptivi, quippe extranei, plane cautum non est,) ipsiusque ætatem, tutam ab hac nota præstiterunt. *Emancipatio* e contrario speciem honoris continet. *§. 2. per quas pers.* Si ergo *justa* emancipandi causa est, emancipatus quidem propria bona recipit, (integra, & non detracto semisse) sed nullam quartam, utpote quæ in priori casu erat quasi æstimatio illius notæ. Si vero *non justa* est emancipandi causa, tunc ne filio sine justa causa auferatur hoc factio jus succedendi arrogatione quæsitum, quartam illam accipit. *d. §. 3.*

OBJ. Quod ita melior foret conditio arrogatorum quam naturalium liberorum, qui *exheredati ex justa causa* quartam non habent, si emancipantur, & amittunt semissem ususfructus suorum bonorum.

RESP.

RESP. Naturalibus satis cautum videtur per affectum parentum naturalem, qui sine iusta causa liberos suos infamia ac damno affecturi non sunt, is vero affectus quoniam deficit in adoptatis, magis eis cavent leges.

Varie DISSENTIUNT Dd. *Mysf. ad §. 3. h. n. 12. Vinn. ad d. §. 3. n. 2. aliter Hopp. ad §. 3. Inst. h.*

Qv. VI. *An quarta illa impuberum sit quarta portionis ab intestato debitæ?*

RESP. Est quarta ejus portionis, quæ ab intestato impuberibus debetur: Sed hæc regulariter est omnium bonorum. §. 3. *Inst. h. t. l. 8. §. 15. Inoff. testam. l. f. si quid in fr. patr. L. 1. §. 21. ff. Coll. bon. L. 22. §. 1. ff. l. 2. C. h.*

Nam cum arrogatus plerumque solus sit, (aliis enim filiis existentibus, vel ubi spes saltem aliorum est, non admittitur arrogatio, *L. 15. §. p. Et ult. L. 17. §. 2. Et 3. h.*) solusque ab intestato omnia bona habeat, recte illa quarta dicitur & omnium bonorum, & portionis ab intestato debitæ. *Vinn. §. 3. h. t. n. 3.* Secus ergo est, si ex singulari causa adoptetur impubes cum alii filii sunt; tunc enim uti ab intestato ipsi non competunt omnia bona, ita nec quarta ejus est omnium bonorum, sed ejus, quod ab intestato debetur. Textus ergo ante allegati, qui quartam dicunt esse omnium bonorum, loquuntur de eo quod plerumque fit, & regulare est, ut alias indeque non obstant.

Praxis quoque pro nobis militat, nam hodieque casu tali obviente ita pronunciandum ait *Schult. Ex. ad π. 3. th. 16. Conf. Strauch. Diss. 4. Jur. Just. th. 22.*

Quam varie hic Dd. dissentiant, vide apud *Struv. Ex. 3. th. 60. Hoem. D. 2. q. 24. Tr. 2. 9. l. c. ibique Bach. p. 74.*

Qv. VII. *An illa quarta etiam aucta sit per Nov. 118. ubi loco quartæ legitimæ triens est definita?*

NEGAT. *Mysf. ad §. 3. n. 13. Inst. de Adopt. Hoem. Disp. ad Inst. 2. th. 24. Tr. Vol. 1. disp. 2. th. 9. l. c.*

AFFIRM. *Vinn. Hopp. Et c. ad §. 3. h. Bach. ad Tr. d. l.*

Prior sententia magis placet: (1) Quia quarta augetur tantum in illis personis, quibus olim querela inoff. testamenti compete-
bat, *Nov. 18. c. 1.* arrogatis autem ratione suæ quartæ non compete-
tebat

tebat querela, sed ordinarium remedium ex constitutione Divi Pii *L. 8. §. 15. Inoff. test. Mynf. d. l.* (2) Dicta Novella loquitur de casibus regularibus, quando liberis legitima sine justa causa testamento vel non relicta, vel imminuta est; Non igitur de casu, quo etiam ex justa causa exheredati, vel ex injusta emancipati sunt. Et (3) eo minus eo extendenda lex est, cum correctoria, & stricti juris sit.

OBST. (1) Quod illa constitutio Divi Pii sit querelæ surrogata, adeoque ejusdem debeat esse naturæ: *Vinn. d. l.*

RESP. Neque hæc constitutio surrogata querelæ dici potest, cum hæc in casu emancipationis & justæ exheredationis nulla fuerit: Nec quæ stricti juris sunt, extenduntur ad quaslibet surrogationes.

OBST. (2) Quod dispositio Novellæ sit generalis, & ad omnes pertineat quibus legitima debetur:

RESP. Imo non ad omnes quibus legitima debetur pertinet, sed tantum ad eos quibus olim querela competiit. *Addatur rat. secunda.*

OBJICIT (3) *Vinn. d. l.* contra rationem nostram primam, olim etiam impuberibus adrogatis legitimam competiisse, Divum Pium autem non minuere arrogatorum, sed augere data propria actione voluisse.

RESP. Noluit augere, sed tutam eorum quartam omnibus casibus præstare: Quin in aliis minuit; cum naturales liberi ope querelæ integram successionem consequi possint, hi impuberes autem semper quarta contenti esse debeant, *d. l. 8. §. 15.*

OBJICIT (4) idem *Vinn.* contra rationem nostram tertiam, quod illa regula falsa sit, quoties eadem ratio juris subest. Verum non subesse parem rationem jam dictum est.

Qv. VIII. *An adoptatus ab extraneo sit in patris adoptivi potestate?*

Laut. p. 18. verb. Adoptatus ab Extr. RESP. Dicuntur equidem parentes & filii *L. p. pr. §. 1. C. h. t.* Sed nulli effectus patriæ potestatis patri acquiruntur, præterquam quod filius habeat jus sui hæredis ad patris adoptivi successionem, *d. l. p. §. 1. §. 14. Inst. Hær. quæ ab int.* Hætenus adoptati dicuntur transire in alienam familiam, *d. l. p. pr.* ac in patris naturalis potestate non manere; uti id clarissime ita explicatur in *d. §. 14.*

Et

Et hoc modo conciliatur facile dissensus Doctorum, quorum alii negant filium transire in adoptivi patris potestatem, idque 6. rationibus probat *Stanon. D. 2. Inst. th. 23. Conf. Heig. & Mynf. ad §. 2. Inst. h. Treutl. Disp. 2. th. 10. l. a.*

Alii vero AFFIRM. *Arunæ. ad §. 2. Inst. h. Dd. apud Hoem. d. l. Rennem. Jurisp. R. Memb. 1. de Jur. pers. & alii apud Gisob. Just. Harm. ad §. 2. h. n. 87.*

Qv. IX. An hodie adoptionis adhuc sit usus?

RESP. Est quidem rarior adoptionis usus, quia hodie effectus patriæ *Laut. p. 18.* potestatis non tanti sunt, ut ideo aliquis adoptari debeat, attamen verb. *Ho-* exempla occurrunt: Ita præjudicium extat apud *Dn. Stryk. U. M. h. die ado-* §. 4. Alia exhibet *Richt. de Success. ab int. Sect. 1. Membr. 2. n. 15.* *ptionis.* Ita anno 1701. Mense Majo, in facultate Viadrina adoptio rejiciebatur, quæ non secundum juris civilis solennitates facta erat: Sic adoptionem non rite factam a Principe confirmari posse ex decreto ejusdem facultatis refert *Stryk. U. M. h. §. 7. & Besoldus* in causa illustri consultus, adoptionem hodieque cum omnibus requisitis probari debere respondit, *part. 4. Conf. 154. n. 62. & sqq.* Idque testantur *Dd. apud Laut. p. 18. Dn. Stryk. U. M. h. §. 1. & sq. Phil. U. Pr. Inst. L. 1. Ecl. 73. n. 2. Hahn. ad Wesf. h. t. n. 6. Hopp. ad pr. Inst. h. t.*

DISSENT. *Tholos. L. 1. Syntagm. Jur. t. 6. in fin. Gudel. de J. Nov. L. 1. c. 13. Grænw. LL. abrog. ad Inst. h. t.* (1) Quia quotidie videmus alienos liberos educari atque ali, neque tamen inde fieri adoptivos. (2) Quia statuta nullam de adoptione mentionem faciunt: Sed bene

RESP. *Dn. Stryk. d. l. §. 1. & 2. ad prius,* illos non esse adoptivos nec jure civili, sed alumnos; qui plane non sunt filii, nec quoad successionem ab intestato. *Besold. d. conf. 154. n. 65.* Ad posterius, statuta illa supplenda esse ex jure Romano tanquam communi. Accedit, quod dissentientes loquantur de Gallia, & terris Belgicis, ubi verum est adoptivos saltem haberi pro alumnos, indeque post mortem adoptantis nihil juris prætere posse. *Christin. Vol. 4. dec. 185. n. 4. seq. Tirag. de retr. Lineal. §. 1. Gloss. 8. n. 16. Choppin. ad Consuet. Ant. L. 3. c. 3. t. 2. n. 13. &c. Grot. Introd. L. 1. part. 6. §. de groote. Vinn. rubr. Inst. h. t.*

Qv. X. *An adoptiones sint juris naturalis?*

RESP. Forma adoptionis, ejusque nomen, ac plerique effectus, sunt ex jure civili, vel saltem Gentium secundo, *arg. §. 2. de J. N. G. & C.* Pactum vero ipsum est ex naturali jure, utpote quod pacta conventa servare jubet. *L. 1. ff. de pact. §. 40. Inst. Rer. div.* Regula enim naturæ est, homines pro lubitu de re sua disponere posse, *L. 120. ff. V. S.* Pater autem & filius hic disponunt de suo jure, *ille enim jura filii adoptato confert, hic vero se suaque bona consentiente patre naturali alterius potestati subjicit.* Hinc etiam apud omnes gentes hujusmodi adoptiones factas legimus; Ita Moses a filia Pharaonis adoptatus fuit. *Exod. 2.* & liberi a Jacobo & Abrahamo ex ancillis progeniti, adoptivi fuere; uti egregie id contra Tiraquellum demonstrat *Dn. Parens in Disp. ad L. Morgan. Sect. 4. §. 15.* De Ægyptiis & Græcis id testatur *Huber. ff. h. t. n. 1.*

DISSENTIT *Grot. J. B. & Pac. L. 2. c. 5. §. 26.* Qui arrogationis pactum jure naturæ valere ait, non vero adoptionis, *quia pater filium suum eo modo dare alteri non potest, ut jus paternum plene in eum transeat, & ipse paterno officio exsolvatur; id enim natura non finit:* Sed notandum est (1) quod per adoptionem juris civilis non jus patris extinguatur, sed saltem effectus potestatis patris, & quidem illi qui juris permissivi sunt: Unde jura cognationis, indeque pendentes prohibitiones, aliaque jura præceptiva, inter patrem naturalem & filium manent. *L. 10. §. 1. C. h. t.* Cum ergo (2) per adoptionem saltem jura permissiva tollantur, nullam video rationem, cur pater naturalis, consentiente filio, jura illa permissiva, v. g. jus educandi &c. in alium conferre, suisque commodis v. g. acquisitioni per filium &c. renunciare non possit.

Valet ergo Jure naturali & arrogatio & adoptio, sed tantum in juribus privatis, utpote de quibus pactum intervenire potuit; Non ergo valet de Imperiis, neque adoptati in imperio naturaliter succedunt. *Grot. P. 2. c. 7. §. 16.* Nam populus defert regnum Principi, & ejus descendentes, qui naturaliter non sunt nisi ex sanguine primi acquiruntis: Egregie Gallix Cancellarius hanc in rem differit apud *Priol. L. 12. Rer. Gall. Sanguis regius non transfunditur in alienigenas venas; periculosum est adoptare &c.* Ita Tiberii voluntas Germanicum adoptantis irrita fuit. *Suet. Calig. c. 14. Dn. Par. J. publ. c. 7. §. 17.*

OBJ.

OBJ. Quod tamen omnium gentium exempla sint contraria, ubi sæpius adoptivos etiam in regnis successisse legimus: Præter illa quæ Grotius d. c. 7. §. 12. allegat, plurima refert *Term. ad d. §. 12.* Ita ex jure nostro Romano constat Tiberium ab Augusto adoptatum fuisse. §. 11. de *Adopt.* Ipse Justinianus est Justini I. filius adoptivus &c.

RESP. In omnibus his exemplis populus, tacite saltem, consensit, neque enim ullibi apparet populum contradixisse, & si contradixit, postea tamen acquievit. Quod vero hæc exempla ad regna patrimonialia referat *Grot. d. §. 12.* in eo admodum fallitur, nam regna patrimonialia dari negamus. *Disp. Du. Par. de Imp. in Par. §. 6.* Quemadmodum ex principiis *Dn. Parentis* late id demonstravit *Vir Consultissimus Dn. Stiglitz*, Amicus noster colendissimus, in *Disp. inaugurali de Immutabilitate Juris primogenituræ.*

Qv. XI. An & qualis dignitas liberet a Patria potestate?

RESP. Dignitas quidem liberat a patria potestate, *Nov. 81. Præf. & Laut. p. 18. c. 1. & Nov. 38. Præf. §. 3.* Sed illa tantum quæ ab oneribus verb. *Dignitate* liberat: *dd. ll.* Quod sit *maximarum dignitatum acceptione. d. g. nitate* *Nov. 38. præf. §. 3. d. Nov. 81. c. 1.* quæ specificè enumerantur in *L. f. C. de decur.* aliis omnibus rejectis *ibid. in fin.* Hoc ergo tantum de supremis dignitatibus cum eminenti potestate conjunctis verum esse apparet, tum ex verbis *d. Nov. 38. præf. §. 3.* ibi: *nisi per maximarum dignitatum, & mox, præfecturas autem esse & eas quæ principatum agunt exercitus,* tum ex ratione adjecta in *Nov. 81.* *Eum namque, qui tantorum judex est & tantis jubet, manere sub potestate alterius &c. indignum judicavimus.*

Cum vero pleraque pars illorum officiorum, & ipsa curia hodie cesset: Doctores eadem privilegia extendunt ad consiliarios intimos, quo etiam referendi Cancellarii &c. *arg. d. Nov. 81. c. 1. pr. & l. f. C. de decurion.*; Inter milites itidem summas saltem dignitates liberare puto, *arg. d. c. 1. pr.* Si vero dubitetur, an dignitas liberet a patria potestate, tutius existimo ipsum Principem consulere, per *d. Nov. 81. præf. ibi, quoscunque nos probaverimus, quod eos liberet a curia.*

Hinc ergo (1) non liberant illæ dignitates, si saltem sunt honorariæ, & nullam conjunctam habent potestatem, per *text. express. in d. Nov. 38. præf. §. 3.* Vid. tamen *l. f. C. de decur. ibique Goth.* (2) Si sunt tales

tales dignitates, quibus sua natura, potestas non est conjuncta, qualis est dignitas clericalis: *Laut. pag. 18. Bach. ad Treutl. pag. 80.* Unde Episcopi fuerunt in potestate patria, *L. 34. C. de Episc. & demum per Nov. 81. c. 3.* privilegio exempti sunt. *Vid. Bocer. Disp. 13. class. 1. th. 19.* Idem de *Doctorali* dignitate dicendum, hæc enim tantum in docendo consistit, nullamque potestatem conjunctam habet. Atque ita judicatum refert *Phil. L. 1. Ecl. 67. n. 9. in f. & Hopp. ad §. 4. Quib. mod. pat. Dn. Stryk. U. M. h. §. 4. Hoen. Disp. Inst. 2. th. 25.* *Vid. Carpz. & Berl. apud Laut. h.*

OBST. *L. 6. C. Prof. & med.* ubi Professores & Doctores pronunciantur liberi ab omnibus oneribus, etiam curiæ, adeoque & a patria potestate.

RESP. Non liberantur a Curia propter talem dignitatem, quæ conjunctam habet potestatem (quod tamen requiritur ad id ut liberentur a patria potestate. *Vid. pr. h. quæst.*) sed ut eo facilius liberalibus studiis multos instituunt; quæ ratio additur *d. l. 6.* Aliter RESP. *Struw. Evol. ad Ex. 3. th. 67.*

(3) Si sit dignitas inferior, etsi potestas quædam conjuncta sit, uti dignitas municipalis &c. atque ita de locum tenente judicatum refert *Huber. ff. h. t. n. fin.*

Omnium vero minime (4) si neque dignitas, neque potestas est, ut in *Monachis, arg. l. 56. §. 1. C. de Episc. Berlich. p. 2. Concl. 11. n. 51.* et late Dd. apud *Bocer. Disp. 13. Class. 1. th. 18. Hoen. Disp. Inst. 2. th. 25. Phil. d. l. num. 9.*

DISSENT. *Struw. in evol. ad d. th. 67. Bocer. d. th. 18. & late Dd. apud Hoen. d. l. item Gail. 2. O. 131. n. 7. Fachin. Lib. 6. Controv. c. 12. & c. 14.*

OBST. (1) *Auth. sed neque C. de Episc. & Cler.* ubi monachinus liberat a curia, ergo & a patria potestate.

RESP. Non omne privilegium quod a curia liberat, etiam liberat a patria potestate, sed tantum dignitas, quæ potestatem continet. *dist. Nov. 38.* Utrumque hic cessat. Addatur *Responsio ad Obj. tertiam.*

OBST. (2) *Auth. ingressi C. de SS. Eccl.* Ubi ingredienti monasterium se suaque Deo dicere dicuntur, adeo ut nec testari de suis possint?

RESP. Inde non sequitur monachos exire e patria potestate, nam alii tamen effectus patriæ potestatis manent, etsi bona ingredientis ecclesiæ cederent. *Bocer. d. th. 19. & 20. arg. l. 34. C. de Episc. & Cler.* uti egregie totam hanc rem ita exponit *Dn. Schwend. ad Eckolt. ff. h. t. §. 13.*

OBST.

OBST. (3) *Nov. 123. c. 41.* ubi pater prohibetur filium abstrahere ex monasteriis. *Add. l. 56. §. 1. C. de Episc. & Cler.*

RESP. Sublato uno vel altero effectu, non tota patria potestas sublata est. *arg. L. 34. C. d. Episc. & Cler. Boccr. d. 1.*

NOT. Per huiusmodi dignitates non in totum tollitur patria potestas uti aliis emancipationibus, sed tantum quoad onera, commoda vero filiis salva manent, nullum enim legitimorum jus perdunt, non desinunt esse agnati, nec successio ipsis aufertur, ne dignitas ipsis sit noxia, cum intentio legis sit ipsis conferre præmium per *text. express.* in *Nov. 81. c. 2.* quod jus hodie nullibi mutatum apparet.

Qv. XII. *An liberi hodie per nuptias exeant e patria potestate?*

RESP. *Filiæ* semper exeunt e patria potestate si nubent, nam trans-
eunt in familiam sui mariti, indeque semper separatam familiam a
paterna habent, sive fiat in convictu patris sui, sive non. *Phil. L. 1. dimissi.*
E. 77. n. fin. Brunn. ad Wesf. de Adopt. q. 11. Idque de jure Saxonico
ita receptum testantur *Struv. Ex. 3. th. 68. Carpz. p. 2. c. 10. def. 2. Berl.*
p. 2. concl. 11. n. 31. late Boccr. Clas. 1. Disp. 12. th. 22. & Hopp. ad §. 6.
Inst. Quib. mod. pat. (quanquam de praxi generali dissentiat *Struv. d. 1.*
Carpz. d. 1. Pagenst. 1. Sicil. 6. Franzk. apud Struv. d. 1. &c.) Adeo, ut nec
mortuo marito recadat in potestatem patris, *Moller. Conf. Sax. 10. n. 7.*
Mull. ad th. 68. & late Dd. apud Hoen. Disp. Inst. 2. th. 25. ubi id de Gallia,
Hispania & Longobardia moribus testatur.

Ratio vero huius proxeos non fundatur in *L. 5. §. fin. ff. Commod.*
quasi duo in solidum possessionem ac potestatem habere non possint:
Nam fallit hæc regula, ubi diversa genera possessionum sunt, & ubi alia
est potestas maritalis, alia parentis. Vid. *Struv. Evol. ad d. th. 68.* Aliam
rationem dat *Dn. Stryk. U. M. h. §. 23.* quod scil. moribus ita fiat inter-
pretatio, ac si pater, consentiendo in nuptias filia, suam potestatem
remiserit. Verior est, quod filia nubendo semper separatam familiam
instituat, institutio autem separatæ familiæ moribus indubie liberat a pa-
tria potestate. Vid. *Laut. h. & prolixè Coler. dec. 222. n. 2.*

Filii vero per solas nuptias non exeunt e potestate, (neque
enim, ut filia, transeunt in familiam conjugis suæ), nisi separatam
familiam & æconomiam sibi paraverint: atque hoc præjudiciis ita
firmat *Phil. Lib. 1. Ecl. 67. n. fin. & Ecl. 77. n. 4. seq.* ac commu-

niter ita distingui solere ait *Dn. Stryk. U. M. h. §. 22. & 23.* De Saxonia & quod ibi hoc receptum sit, testantur *Carpz. d. l. def. 3. Muller. d. l. modo majorenes sint. ibid. Laut. h. loc.*

NOT. Tollitur hoc modo patria potestas, uti per dignitatem. Vid. *quæst. præced. scil. tantum quoad onera.* Hinc pater non amplius acquirit usufructum bonorum filii, uti testantur præjudicia apud *Phil. d. Ecl. 76. & 77. Carpz. p. 2. c. 10. d. 5. n. 6. 7. & d. 8.* Ipse non acquirit patri, sed sibi, *arg. Nov. 81. c. 2.* Sed quoad commoda manet in potestate, hinc succedit patri, *Mev. §. Lub. L. 2. t. 2. art. 33. u. 3.* Dd. apud *Mull. ad Str. d. l. l. a.* Ejus insignia & nomen retinet. Pater ipsi pupillariter substituere & testamento tutorem dare potest. *arg. d. Nov. 81. c. 2.*

Qv. XIII. *An hodie emancipatio solennis adhuc obtineat?*

Laut. p. 18. verb. hodie rarissima. **NEGAT** id *Hahn. ad Wes. h. n. 7. p. 120.*

Sed rectius **AFFIRMANT** Doctores communiter *arg. L. 27. C. de testam. Vid. Phil. L. 1. Ecl. 77. n. 1. sq. Berl. part. 2. concl. 11. n. 21. Laut. pag. 18.* Quin comitivis solet hodieque inferi facultas confirmandi emancipationes, *Phil. d. l.* Ita Comitum aliquem filios suos coram Camera emancipasse tradit *Bocer. Clas. 1. Disp. 13. th. 29.* quod a Comitum Löwensteinio factum est, uti sententiam refert *Pensold. ad Coler. Dec. 222. n. 2. & 17.* Alia exempla habet *Eiben. Obs. theor. pract. ad Inst. Quib. mod. pat. obs. 13.* Quamquam rarior Emancipationum hodie sit usus. *Laut. d. d. l. Hopp. ad §. 6. Inst. Quib. mod. pat.*

Emancipatio olim coram ordinario & competente magistratu fiebat, *l. ult. C. de Emanc.* quod hodie non est mutatum: Nam hodieque emancipationes fieri possunt coram ordinario magistratu, ut Camera id jus exercuit in ante allegato exemplo. Quamquam etiam Imperator comitibus palatinis eandem facultatem concedere soleat. Vid. *Bocer. d. disp. 13. th. 29. Bluhm. Proc. Cam. t. 42. n. f. Hyp. Quib. mod. pat. §. 5.*

Effectus hujus emancipationis solennis hodieque hic erit, ut (1) tollat patriam potestatem, non tantum quoad onera, sed & quoad commoda; hinc (2) non succedit patri tanquam suus, ei nec substitui potest, nec tutor ei dari &c. (3) Hæc omnia ita vera sunt, licet filius adhuc in convictu patris maneat: &c. (4) Pater

ter in præmium emancipationis consequitur semissem Ususfructus omnium bonorum &c. Vid. *quæst. ad Laut. p. 257.*

Qv. XIV. *Quid sit unio prolis, & quatenus valeat?*

RESP. Unio prolis est pactum conjugum, (*Diff. Bach. ad Tr. V. Laut. p. 13. 1. Disp. 2. th. 11. C.*) quo alterius, vel utriusque liberi, ex alio matrimonio suscepti, recipiuntur in jus communium liberorum, quasi ex utroque nati essent: *Einfindschafft. Dn. Par. Hyp. Inst. tit. de Adopt. §. fin. Bocer. Disp. 12. clas. 1. th. 3.*

§. 2. Hoc pactum jure civili quidem incognitum, non tamen ejus rationi contrarium est, secus ac putat *Rick. de Un. Prol. c. 3. n. 42. & Jcti Argentor. Vol. 2. conf. 23. n. 7.* eo quod sit pactum de futura successione. Nam hoc pactum est de jure filii, quod jure communi quoque valet, etsi sub eo consequenter quoque contineatur hæreditas. *L. 132. de Verb. obl. Carpz. L. 5. Resp. 6. n. 3. & late seq. Bach. ad Tr. V. 1. pag. 78.* Nam & adoptio, & legitimatio inferunt jus hæreditarium & successionis, nec tamen eo minus valent: Subsistit itaque his casibus pactum de succedendo, non per se, sed sub forma alterius negotii, *arg. L. 27. §. 3. de pacti, &c.*

§. 3. Potest igitur hoc pactum & privata autoritate iniri, *d. l. 132. de V. O.* Sed tum non nisi vim pacti privati habet, nullam vero patris potestatis *de quo inf.* Sed & si accedat publica autoritas verum tamen non est, hanc unionem esse surrogatam adoptioni, indeque omnes effectus plenæ patris potestatis per eam acquiri, uti sentire videtur *Bocer. d. disp. 12. th. 13.* Sed similis ei quodammodo est, *Gail. L. 2. O. 145. num. 6.* & quidem imprimis ei quæ ab extraneo fit: Etenim conjux eos recipiens, extraneus est, non e numero ascendentium. Hinc argumentum aliquando ab adoptione ad unionem valet. *Besold. thes. pract. voc. Einfindschafft. Carpz. L. 5. Resp. 6. n. 14.*

§. 4. Sed hoc (1) singulare est, quod, licet uxoris liberi semper sint sui juris, non tamen requiratur rescriptum Principis, sed sufficiat autoritas magistratus ordinarii. *Vid. infr. §. 7.* Idque verum est, etsi maritus suos liberos emancipatos iterum unire velit; *d. §. 7.* Quia re degenerat hæc unio ab omni adoptione, tum specialiter sic dicta, quæ non est nisi filiorum familias, tum arrogatione, quæ tantum est patruntam. & non fit nisi rescripto Principis. (2) Adoptio non permittitur fæminis, nisi in casum orbitatis, *§. 10. Inst. de adopt.* aut unio semper. (3) In adoptione mutua est successio parentum & liberorum, hic uniti tantum succedunt parentibus. *Vid. infr. §. 5.* (4) Adoptare

ptare tantum potest ille qui 18. annis maior est adoptato, unire potest etiam minor majorem &c.

§. 5. Requiritur autem ad iustam unionem (I) PACTUM ipsorum CONJUGUM, de recipiendis in jus commune liberis: Unde (α) tantum valet inter paciscentes, non alios. §. 4. & §. 8. *Inst. de Inut. stip. L. 11. de Obl. & Act. Dn. Stryk. U. M. h. §. 3.* (β) Non succeditur avis, nec contra, *Dn. Par. Hyp. Inst. de adopt. §. f.* Nec (γ) collaterales invicem succedunt, *Bach. p. 79. ad Tr. V. i. Dn. Stryk. d. l. §. 14.* et si conjuges ita pacti sint. *Besold. J. W. Disp. 3. th. 91.* (δ) Nec parentes liberis, tum quia in adoptione ab extraneo facta non succedunt, *L. p. §. 1. C. de Adopt. tum* quia hoc pacto id non continetur, quippe quo conjuges sibi heredes constituunt; imprimis cum pacta sint stricti juris. *Vid. Dn. Stryk. d. l. §. 14. Muller. ad Struv. Ex. 3. th. 66. lit. 9.* (ε) Testamento non constituitur, quippe quod est actus unius. *Bach. ad Treutl. 2. 11. l. d.*

§. 6. (II) CONSENSVS LIBERORUM uniendorum, unde (α) si ipsi consentire non possint, eorum tutores vel curatores adhibendi sunt. *Dn. Stryk. U. M. h. §. 10. Carpz. L. 5. Resp. 6. n. 19.* (β) Liberi invitatis parentibus recedere nequeunt, nec contra, quin nec conjux invita altera parte, *arg. L. 35. R. J. Hyp. §. f. h.* nisi id in pacto reservatum sit: atque ita judicatum in Tribunali Berolinensi d. 6. Mart. 1723. in causa Wasserholzin c. die Kinder erster Ehe ihres Mannes Wasserholz.

§. 7. (III) CAUSÆ COGNITIO, scil. a Magistratu ordinario instituenda, qui accurate examinare debet, anne forte liberis uniendis periculosa sit unio &c. Partes singulæ recensentur apud *Mull. d. th. 66. & Carpz. L. 5. Resp. 6. n. 20. Franzk. L. 2. ref. ult. n. 1.* adeo, ut ea deficiente unio ipso jure nulla sit: Atque ita judicatum refert *Carpz. d. Resp. 6. n. 30. & Phil. Uf. Pr. Inst. L. 1. Ecl. 74. n. 3. sq.* Cognitionem autem illam a competente iudice fieri debere satis constat: *arg. L. f. de Jurisd. Mull. d. l. lit. Q. Dn. Stryk. Uf. M. h. §. 12. Bardili de Un. prol. th. 11. Bocer. Disp. 12. Clas. 1. th. 3. Et si dissentiat Carpz. L. 5. Resp. 6. n. 16.*

§. 8. (IV) DECRETVM JUDICIS. Hoc ita requiritur in adoptione, §. 1. *de Adopt.* Idque in camera Imperiali adeo necessarium est, ut unio prolis propter defectum judicialis decreti bis rejecta fuerit. *Gail. L. 2. O. 125. n. 7. & 8. Gilm. tom. 1. Symph. p. 3. V. 2. Quin praxin contrariam tanquam corruptelam non esse admittendam ait Gail. d. l. n. 11. Decreto omisso actum unionis nullum esse pariter asserit*

ferit *Phil. L. 1. E. 74. n. 3. Carpz. L. 5. Resp. 6. n. 22. Franzh. L. 2. resol. 29. n. 11.* Inprimis cum eadem ratio sit in unione, quæ in adoptione, jura enim patriæ potestatis non privatorum pactis in aliquem transferri possunt. Quin, major videtur ratio in unione, quæ quodammodo propter pactum futuræ successionis improbat. *Gail. d. l. Carpz. d. Resp. 6. n. 21.*

§. 9. (V) INSINUATIO AD ACTA fieri quoque solet, *arg. L. f. juncti. L. 2. in f. C. de Adopt.* Idque in *Ord. Mog. de Unione prolis*, quæ in Camera confirmata est, ita expresse requiritur: *Gail. d. l. n. 8.* eamque sententiam rationibus confirmat *Carpz. d. Resp. 6. n. 27.* quanquam id saltem ad probationem requiri autumet, *Dn. Stryk. U. M. h. §. 11.* Quod verius est.

§. 10. (VI) CITATIO EORUM QUORUM INTEREST, i. e. tutorum & curatorum, si forte impuberes sunt illi qui uniuntur, præterea agnati, (& si forte feuda habeant, dominus quoque) quia eorum interest ratione successionis, utpote quæ mortuo tali filio per unionem juncto, ab intestato ad ipsos perventura est. *Phil. d. l. Franzh. d. l. Mull. d. l. Carpz. d. Resp. 6. n. 17. & 18. Bocer. d. Class. 1. disp. 12. th. 3.*

§. 11. Uno horum requisitorum, si quintum exceperis, deficiente, tota unio nulla est; adeo, ut cognati vel conjuges &c. etiam si liberi uniti consentiant, & parentum suorum pactum approbent, tamen unionem illam ob defectum solennitatum impugnare possint. Idque (1) Quia in camera omnes hæc solennitates sunt de necessitate. *Gail. d. Obs. 125.* In dubio vero praxin Camera sequi tutius est. (2) Quia similis est adoptioni, adeoque eadem requisita observari debent. *Carpz. d. Resp. 6. n. 28. Phil. d. Ecl. 74. n. 2.* (3) Quia jura patriæ potestatis non privatorum pactis, sed certis modis lege determinatis atque definitis constitui possunt ac debent, *arg. §. 3. Inst. de pat. pot. & §. f. de Nupt. ac t. t. de Adopt.* (4) Quia publice interest, ut negotia quæ, liberis inprimis, summum inferre possunt præjudicium, judicialiter & solenniter fiant, sane tutius est, salva causa liberis prospicere, quam ea vulnerata remedium querere. *Carpz. d. Resp. 6. n. 21. & 28.* Eaque (5) est communis de praxi testantium sententia: *Gail. L. 2. O. 125. n. 8. Phil. Uf. pr. Inst. L. 1. Ecl. 74. n. 3. ibique Dd.* Sententiam scabinorum Lipsiensium refert *Carpz. d. Resp. 6. n. 30.* Addatur *Bocer. Class. 1. Disp. 12. th. 3. ibique Dd. Besold. Vol. 2. Consl. 29. quæst. 5. Consl. Marg. Cocc. JUR. CONTR. P. I.* P *purg.*

purg. Vol. 1. Conf. 8. n. 1. Franzk. d. resol. 29. n. 1. Adeo ut nec contraria consuetudo attendenda sit. *Gail. d. l. n. 11.* Cum ergo (6) hæc solennitates, tum autoritate juris Romani, *arg. l. 4. C. de Adopt.* tum confirmatione Camerae, & communi fere praxi, ad formam hujus negotii pertineant, vid. §. *præced.* privati ei renunciare non possunt: In primis (7) cum ex aliis juris partibus constet, quam superstitiosè solennitates negotiorum ex utilitate publica præscriptæ observari debeant, uti id ex materia testamentorum, stipulationum, emancipationum &c. videre est: Et si vero (8) cautum sit, ut neglecta forma, quæ in unius favorem introducta est, nihilominus actus valeat, si ille, cujus favore forma illa constituta est, velit: Tamen (9) fallit illa regula in formis negotiorum jure gentium vel jure civili definitis: Nam ita nemo potest pacto efficere, ut testamentum valeat sine solennibus; ut stipulatio fiat inter absentes; ut adoptio fiat sine magistratus autoritate; &c. & sic pariter ut unio valeat sine solennibus. Sed & (10) negamus illas solennitates solorum liberorum conjunctorum gratia constitutas esse, ne illis per unionem damnum contingat: Præcipua ratio est favor publicus, ne jura patriæ potestatis, quæ per hanc unionem acquiruntur, (*Vid. §. seq.*) privatorum pactis constituantur; Quin, ipsorum conjugum interest accedere causæ cognitionem, ne forte uxor maritali metu inducta, pactum tale inire compellatur. Denique & (11) deficientibus his requisitis, unio non differret a pacto de jure filii, quod tamen plane aliud quid est. Vid. §. *sq.*

Equidem alia præterea sunt requisita, quæ moribus locorum passim adhiberi solent: Nimirum quod uniendis liberis, ut æqualitas iusta observetur, præcipuum aliquod constituatur. *Hyp. Inst. tit. de Adopt. §. f. Bocer. d. disp. 12. th. 6.* Quod inventarium conficiatur, ex quo appareat, quid aliquando agnatis restitui debeat, *dict. Hyp. §. f. Bocer. d. disp. th. 5.* Sed hæc non ubique, nec semper sunt necessaria, præsertim ultimum, cum jurata specificatio hodie sufficere videatur: Ita nec pater necessario cavet de restituendis filio bonis &c. *Bocer. d. disp. th. 10.*

§. 12. Ita contractæ unionis effectus est *Jus quoddam patriæ potestatis.* *Eckolt. ff. §. 12. h. t.* eoque differt a pacto privato de jure filii, ubi quis promittit se aliquem ut filium observaturum. *l. 132. de V. O.* Hoc enim pacto (1) nulla pars patriæ potestatis confertur, quippe quæ privata autoritate constitui non potest. Sed est mera saltem demon-

demonstratio jurium, quæ filii habere solent: Ut si quis alii pro mercede easdem operas promitteret, quas vasallus domino, vel libertus patrono præstare solet. Neque ex hoc pacto hæreditas ipsa peti potest, sed agitur tantum ex pacto, vel stipulatu, ad pœnam si quæ, ut solet, promissa est; vel ad id quod interest, contra conventionem factum non fuisse, quasi commissa stipulatione, *d. l. 132. vers. in eo autem, ff. de V. O.* Verum unione prolis patria quædam potestas, & a parte uxoris, jus quoddam maternum, ac reciproce jus filii conceditur; Unde (2) nec communi consensu privato ab unione illa recedi potest, sed accedente demum autoritate magistratus, per modum quandam emancipationis; ut iisdem modis finiatur, quibus constituitur. *arg. L. 35. R. J.* Quod fecus est in pacto privato de jure filii, a quo communi consensu recedi iterum potest, *§. f. Quib. mod. toll. Obl.* & in his personis emancipationem rem ineptam esse dicitur *d. l. 132. vers. In eo autem.* Hinc igitur (3) unione prolis facta, ipsa hæreditas ab intestato cum reliquis liberis peti potest. *arg. §. 2. de adopt. L. fin. C. Eod.* Præteriri quoque liberi uniti, vel exhæredari non possunt: Sed his casibus, nisi legitima rite relicta sit, ipsis remedia juris, ut querelæ inofficiosi &c. competent, prout demonstratur in *d. L. 132. Vers. sed videamus. Franzk. Lib. 2. Resol. ult. n. 6. & 23.* Unde sequitur (4) ex justis, & in *Nov. 115. c. 3.* expressis causis, unitum exhæredari posse, *d. l. 132. vers. Quid ergo:* Nisi in hunc casum pœna stipulatione promissa sit, quæ tum committitur, *d. l. 132. vers. quare.* Et hætenus unio plus tribuit liberis, quam adoptio ab extraneo facta, quæ testamento plane excludi potest. *d. l. p. Bach. d. disp. 2. th. 11. l. E.* Si autem pactum privatum sit, hæc omnia cessant, *d. l. 132.* ubi dicitur exhæredationem vel emancipationem in extraneo rem ineptam esse; sed ex pacto saltem ad id quod interest agitur, ut ante dictum.

Quæritur, quia unitæ proli debentur alimenta a parentibus, *Mull. ad Struv. Ex. 3. th. 66. lit. t.* an vicissim liberi quoque parentes, forte egenos, alere tenentur? Non puto: Cum pactum non sit reciprocum; sed uti ratione successionis, ita etiam ratione alimentorum solis liberis prospectum est, ut illi succedant & alantur, non contra. Accedit ratio adoptionis ab extraneo factæ, quæ solis liberis non patri prodest.

DISSENT. Post *Rick. de Un. prol. c. 8. Bachov. d. disp. 2. th. 11. lit. E.* in fin. *Muller. ad d. thes. 66. l. tt.* Quibus rationibus etiam effici-

tur, filios hos non acquirere parentibus, nec ad hos bona eorum devolvi. Vid. tamen §. 13. n. 5.

Quæritur porro, an parentum consensus ad nuptias requiratur? Nec hoc videtur, ad hoc ut ideo nuptiæ nullæ sint. Ille enim consensus non requiritur jure communi, nisi in filiis qui in plena patria potestate sunt. *pr. Inst. de Nupt.* Tales vero sunt tantum qui ab ascendente adoptantur, vel qui, cum sui juris sunt, per rescriptum Principis arrogantur, quales non sunt uniti liberi, qui magis similes sunt iis qui ab extraneo adoptantur. Cum igitur jure communi consensus parentum, qui extranei sunt, non requiratur in nuptiis, nisi rescripto arrogati sint, moribus hoc mutatum non apparet: Nam statuta locorum & consistoriorum, quibus in genere parentum consensus hodie passim requiritur, de naturalibus liberis loquuntur. *Diff. Muller. d. l. II.*

§. 13. Tollitur unio prolium (1) deficientibus requisitis §. 5. & seq. recensitis, (2) Emancipatione, (3) Exhæredatione ex justa causa facta §. *preced.* (4) per restitutionem in integrum, si justa læsio probetur. Equidem sunt magni nominis Jcti, qui putant in unione non fuisse læsionem; tum quia causæ cognitio præcedit, tum quia cessat restitutio quoties læsio non est tempore contractus, sed a futuro eventu incerto, &, uti hic, a futura successione, pendet. Verum quod prius attinet, constat etiam contra decretum judicis restitutionem in integrum dari. *Vid. infr. ad Laut. pag. 345.* Ad posterius dicendum, quod omnino tempore contractus læsio jam adesse possit, ut si pater bona sua dissipet &c. & hæc quoque est sententia *Bocer. Class. 1. Disp. 12. th. 23. Mull. ad Struv. Ex. 3. th. 66. l.* Aliter tamen responsum refert *Dn. Berger. Resol. h. t. p. m. 36.* (5) Separatione familiæ, quoad onera: Unde non possunt quidem filii portiones hæreditarias a parentibus vivis petere, sed usumfructum bonorum suorum, quem pater pro alimentis habuit, petere possunt. *Vid. quæst. ad Laut. pag. 257. Aliter Dn. Berger. d. l.*

Non vero (6) mutuo dissensu privato. *sup. §. 11. n. 2.* Nec (7) per revocationem propter ingratitude, nisi per modum exhæredationis fiat. *Dn. Stryk. U. M. h. §. 16.* Dissentit *Bocer. Class. 1. Disp. 12. th. 24. & 25.* An (8) morte alterutrius parentum? Ita putant *Muller. d. th. 68.* cum *Besold. ad Jus Wurt. Disp. 3. th. 91.* Quod licet verum sit quoad defunctum ac ejus bona, (*Vid. Disp. Dn. Par. de Clausula rebus sic stantibus c. 4. §. 10.*) non tamen verum est intuitu

intuitu superstitis parentis, utpote cum quo, & in cuius bonis, unio, ejusque effectus, salvi manent: An (9) tolli potest testamento? Equidem salva manet parentibus facultas testandi, neque ea per hanc unionem impeditur, de quo late *Boerr. d. disp. 12. th. 20. & 21.* Conf. *L. 132. de V. O. arg. l. 42. ff. Vulg. & pup. subst.* Sed non tamen eo extendi hæc facultas debet, ut ipsa unio tolli, *arg. l. 35. R. J. Dn. Stryk. §. 13. h. Mull. d. th. 66. lit. tt.* vel legitima liberis unitis auferri possit; Conf. *Altorf. V. 1. R. 42. n. 18.* An (10) cessat secuta bonorum divisione? Negatur, quia nec adoptio ea tollitur, nam jus filii tamen manet, *d. t. 4. §. 9. d. R. 42. n. 21.*

NOT. An violans pactum unionis puniri possit, *Vid. Conf. Altorf. V. 1. R. 76. n. 4.*

LIB. I. TIT. VIII.

De

RERUM DIVISIONE QVALIT.

Qv. I. Quot sint species juris in re?

RESP. Omnes ad quatuor species referri posse, ut sint *dominium, servitutum, pignus & hæreditas.* Equidem natura primæva non videtur esse jus in re, nisi DOMINIUM, quo res ipsa, ejusque substantia nostra dicitur; id enim est, quod occupatione rei, si vel nullius sit, vel voluntate domini tradita, naturaliter acquirimus. *L. 1. §. 1. ff. de acquir. poss. §. per tradit. l. 40. de Res. div.*

Hoc dominium factu hominum primum in varias species abiit: Vel enim *restrictum* fuit pactis, ut si vel aliis commodetur, vel in usufructum detur, quo casu dominium salvum manet, sed interim sterile, & omne commodum alterius est. Vel *divisum* in diversa genera, ita ut plurimum aliquod dominium in eadem re esse possit; uti dominium *civile* mariti, & *naturale* uxoris est. *L. 30. C. de Jur. dot.* & dominium *divisum* domini, *utile* aliorum esse potest: uti de superficie id traditur in *l. 73. R. V. l. 1. §. 6. de superf.* Vel *fictum* ex justa causa fuit, quod nondum est: uti per Publicianam actionem *tt. de Publ. in ven. act.* Quæ proinde dominia omnia ad eandem speciem referri possunt, & solent.

Præter hoc dominium prout vel natura constitutum, vel factis hominum variatum est, aliæ species juris in re regulariter nullæ sunt:

